‘Aannemers niet even flexibel en betrokken als eigen medewerkers’

Een heldere kijk op het dilemma ‘zelfdoen of uitbesteden’

Het gros van de kleine gemeentes in Nederland besteden het onderhoud aan hun sportvelden uit en voeren de regie. Zelf doen? Ze kunnen het niet, willen het niet of durven het soms ook niet. Gemeente Waddinxveen is wat dat betreft een vreemde eend in de bijt. Tegen deze trend van uitbesteden in, volgt de Zuid-Hollandse gemeente namelijk gewoon een eigen koers. “Goede service staat voorop”, is daarbij het motto van Ger Helder, hoofd van het Cluster Realisatie en Beheer.

Auteur: Floris Winters

Gemeente Waddinxveen telt zo’n 26 duizend inwoners. Zij kunnen hun sportieve harten ophalen bij de zes sportparken en drie geprivatiseerde tennisparken die de gemeente rijk is. Er is momenteel een nieuw centraal voetbalpark in aanbouw, waar twee kunstgrasvelden en drie grasvelden komen te liggen. “Het is feitelijk een verplaatsing van één van de bestaande sportparken. Daar verdwijnen vier grasvelden, dus per saldo krijgt de gemeente Waddinxveen er maar één veld bij”, legt Helder uit. De rekensom toont verder ook een uitbreiding van het totaal aantal kunstgrasvelden in de gemeente. Helder: “Het onderhoud van die kunstgrasvelden wordt uitbesteed, waarbij de directievoering bij ons ligt. Voornamelijk omdat er gespecialiseerde machines nodig zijn om dergelijke velden te onderhouden. Het is, gezien de kleinschaligheid van onze gemeente, niet voordelig gebleken om dergelijk materieel zelf aan te schaffen en het onderhoud in eigen beheer uit te voeren.” Uit de reactie van Helder blijkt al wel de insteek die de gemeente in de uitvoering van haar beleid hanteert. Bij voorkeur kiest Wadddinxveen voor uitbesteden. Echter, worden argumenten voor zelf doen of uitbesteden per klus op een weegschaal gelegd. Zo ook door Ger Helder. Daarbij wordt gelet op praktische voordelen alsook economisch gevolgen. In het geval van het onderhoud van de kunstgrasvelden sloeg de weegschaal door naar uitbesteden. “We hebben geen uitgesproken voorkeur om taken zelf te doen of uit te besteden. Voorop staat het leveren van kwaliteit en het bieden van service”, vult hij aan.

> Argumenten voor zelf doen of uitbesteden per klus op een weegschaal gelegd.

Zelf maaien

Die kwaliteit en service kan de gemeente wél zelf bieden als het aankomt op het onderhoud van de grasvelden. Mollen bestrijden, vegen, meubilair onderhouden en sinds het voorjaar 2007 valt ook het maaiwerk van de sportvelden weer in het takenpakket van het Cluster Realisatie en Beheer van de gemeente. En dat terwijl juist steeds meer gemeentes ervoor kiezen om maaiwerk e.d. uit te besteden. Helder legt uit: “De aannemers die voorheen de velden maaiden, konden in onze ogen niet de service en kwaliteit bieden die wij nodig achtten.

"Als er langs een voetbalveld een omheiningpaaltje scheef staat, dan zal de aannemer daar geen melding van maken. Onze medewerkers doen dat wel."

Ze zijn niet flexibel qua werktijden. Als het bijvoorbeeld langdurig regent, kan er beter niet gemaaid worden. De ondergrond is dan dermate verzadigd van het regenwater, dat uitvoering van werken zou leiden tot spoorvorming en verzakking. De aannemer kan het maaiwerk toch echt niet zonder gevolg opschorten en een dag later verdergaan. Die extra kosten komen dan op onze conto. En als er onverwacht een toernooi is, dan kunnen ze niet op stel en sprong komen aandraven en de velden speelklaar maken. Hun planning is strak."

Een tweede argument waar het clusterhoofd mee komt, is dat hij ervaren heeft dat aannemers minder betrokken zijn. Helder legt uit: "Als er langs een voetbalveld een omheiningpaaltje scheef staat, dan zal de aannemer daar geen melding van maken. Onze medewerkers doen dat wel. Zij voelen zich betrokken. En juist die betrokkenheid draagt bij aan de algehele kwaliteit van onze sportparken."

Openbare ruimte

Het gemeentelijk besluit om het maaiwerk van de sportvelden weer zelf te doen is niet alleen gebaseerd op de argumenten dat de gemeente flexibeler werkt en meer betrokkenheid toont dan de aannemer. Helder noemt ook enkele praktische en economische factoren. Het onderhoud aan de Waddinxveense sportparken is vanzelfsprekend niet het enige dat de Afdeling Beheer Openbare Ruimte doet. Ze hebben taken op het gebied van riolering, wegen, gemeentelijke gebouwen, groenvoorzieningen en afvalinzameling. Dat betekent ook dat medewerkers en materieel vaak breed inzetbaar zijn. "Als we de nieuwe maaimachines enkel voor het maaien van de sportvelden konden inzetten, dan was het nog de vraag of 'zelf doen' rendabel zou zijn geweest. De kooimaaiers worden echter ook ingezet op het groen in de woonwijken en de bermen. En het extra personeel kan in de zomer maaien en in de winter ook nog eens ingezet worden voor andere klussen. Zo ontstaat een efficiënte inzet van het extra aangetrokken personeel (2 man) en materieel (2 kooimaaiers)", zegt Helder. In de kosten/baten plaatje dat hij vervolgens presenteerde aan het College van B&W en de gemeenteraad kon hij ook nog eens een directe besparing van tien procent aantonen.

Ook het onderhoud aan de kooimaaiers en ander materieel wordt door de gemeentelijke beheerders zelf gedaan, in de daarvoor ingerichte loods. "Alles wat we kunnen doen aan onderhoud doen we ook zoveel mogelijk zelf. Daarbij kan gedacht worden aan het slijpen van de kooimaaiers, schoonmaken van de apparatuur, licht motorisch onderhoud e.d. Kijk, we zijn onderhoudsmensen en geen monteurs, dus groot machineonderhoud besteden we wel uit", legt Helder uit.

Het is eenvoudig kiezen voor een gemeente, als blijkt dat het voor de kosten, kwaliteit en service positief is om een bepaalde taak zelf te doen. Maar wat nu als zou zijn gebleken dat de weegschaal voor het maaiwerk in evenwicht

zou zijn gebleken? Ook Helder ziet in dat er dan zeker ook een keuze gemaakt diende te worden: "We zijn in beginsel een regiegemeente. Dat is de koers waar de politiek ruim vijf jaar geleden voor koos. Een groot deel van de werkzaamheden worden dan ook uitbesteed, met als doel meer te kunnen investeren in servicewerk. Als was gebleken dat er weinig tot geen economisch of praktisch verschil zou zijn tussen zelf maaien of uitbesteden, dan zou het maaiwerk uitbesteed gebleven zijn."

Overtuigingskracht

De gemeentelijke sportveldbeheerder kan wel van mening zijn dat het beter is om een taak zelf te doen. Dat hij of zij vindt dat het beter is voor de kwaliteit van de grasmat als hij zelf maait. Het dilemma, ofwel de uitdaging, zit in het overtuigen van de politiek. Het bestuur en management. Helder weet klaarblijkelijk hoe dat 'politieke spel' gespeeld dient te worden. Helder: "Bij gemeentes heerst momenteel het idee dat het goedkoper is om onderhoudswerkzaamheden uit te besteden." Dit idee hangt samen met het feit dat de sportmarkt groeit en complexer wordt, waardoor kwalitatief hoger personeel nodig is. Voor veel gemeentes is de investering te hoog geworden. Dat zal ook vaak wel zo zijn, maar dat betekent niet dat je kritiekloos moet blijven. Anders boet je als gemeente in op kwaliteit. Het is verstandig om steeds alle 'voors' en 'tegens' naast elkaar te zetten. Gewoon een balans maken. Zo heb ik dat ook gedaan voor het maaiwerk. Als blijkt dat uitbesteden én goedkoper is én tot een betere kwaliteit leidt, dan is dat een prima oplossing." Als clusterhoofd zit Helder in de perfecte positie, tussen beleid en uitvoering. "Ik ben betrokken bij het beleid dat de gemeente Waddinxveen voert. En wat ik aangeef uit mijn praktijkervaring wordt ook goed opgepikt."

> "Bij gemeentes heerst momenteel het idee dat het goedkoper is om onderhoudswerkzaamheden uit te besteden."

"Gemeente Waddinxveen telt zo'n 26 duizend inwoners. Zij kunnen hun sportieve harten ophalen bij de zes sportparken en drie geprivatiseerde tennisparken die de gemeente rijk is."